

Kuortaneen kunnan elinkeinostrategia 2020-2024

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 16.12.2019 § 65

Johdanto

Kunnan ensisijainen tehtävä on kuntalaisten hyvinvoinnin turvaaminen ja edistäminen. Tätä tehtävää kunta toteuttaa järjestämällä palveluja sekä kehittämällä kuntaa asukkaiden ja kunnassa sijaitsevien yritysten etuja valvoen. Yksi välineistä tässä työssä on elinkeinopolitiikka, jonka keskeinen tehtävä on luoda kuntaan suotuisat olosuhteet asumiseen, työskentelyyn, yrittämiseen ja matkailuun.

Elinkeinopolitiikan onnistumisella on kunnan talouden pitkän aikavälin kestävän kehityksen ja palvelujärjestelmän rahoituksen näkökulmasta merkittävä rooli. Kunnan tulorahoituksesta noin puolet koostuu kunnallisverotuloista ja yhteisöveron tuotosta. Kunnallisverotulot ovat riippuvaisia kunnassa olevien työpaikkojen määrästä ja tulotasosta. Yhteisöveron tuotot tilitetään kunnassa toimivien yritysten taloudellisen tuloksen ja henkilöstömäärän mukaan. Elinkeinopolitiikan onnistuminen näkyy suotuisana väestö- ja työpaikkakehityksenä, yrityskannan kehityksenä sekä kunnan verotulopohjan kasvuna.

Taloustilanne on pakottanut Kuortaneen muiden kuntien ohella arvioimaan tarjoamia palveluja sekä niihin käytettyjä panoksia. Pienenevien resurssien oikea suuntaaminen ja niiden tehokas hyödyntäminen on nyt entistäkin tärkeämpää. Strategisten tavoitteiden ja toimenpiteiden kuten myös yksittäisten päätösten on perustuttava tietoon todellisesta tilanteesta sekä siihen pohjautuvaan arvioon toimenpiteen vaikuttavuudesta.

Vaikka toimialojen kehitystä on tarkasteltu eri tilastojen ja selvitysten kautta, ne eivät kuitenkaan kerro sitä, miten yrittäjät Kuortaneella viihtyvät ja minkälaisia kokemuksia ja tarpeita heillä on kunnan elinkeinopolitiikkaan liittyen. Tästä syystä yrittäjät ovat voineet myös kertoa mielipiteensä anonyymisti kyselyssä, jonka Kuortaneen kunta järjesti keväällä 2019. Vastausprosentti oli varsin hyvä ja kyselyyn saatiin 44 vastausta. Lisäksi eri yrittäjäjärjestöillä (Kuortaneen yrittäjät, Etelä-pohjanmaan Kauppakamari ja Kuortaneen MTK) on ollut mahdollisuus vaikuttaa elinkeinostrategian sisältöön kun sitä on valmisteltu elinkeinotoimikunnassa.

Elinkeinostrategian tehtävä

Tämän elinkeinostrategian tehtävänä on:

1. tukea päättäjiä päätöksenteossa ja ohjata valmistelijoita työssään.
2. määritellä Kuortaneen kunnan näkemys elinkeinopolitiikan tavoitteista ja toimenpiteistä.
3. täsmentää toimenpiteitä ja linjauksia, joilla kuntastrategiassa asetettuihin tavoitteisiin päästään.

**”Kuortane on
Etelä-Pohjanmaan
paras asuinkunta.”**

Kuortaneen uusi visio

Kuntastrategian päämäärät

1. Positiivinen asukas- ja työpaikkakehitys
2. Kunnan talouden kantokyvyn vahvistaminen.
3. Kehittyvä palvelutuotanto.

Kuntastrategian painopisteet

Kuortaneen kuntastrategiassa valtuustokaudelle 2017 –2021 on määritelty elinkeinojen kehittämisen tavoitteeksi **työpaikat, viestintä, aktiivinen ja vuorovaikutteinen yhteistyö yritysten ja kunnan välillä, yritysten liiketoimintaosaamisen lisääminen, Maanhankinta ja kaavoitus yritystoiminnan tarpeisiin.**

Lisäksi todettiin että alueella toimivien yritysten elinvoimaisuuden suurimmiksi haasteiksi on noussut **ammattitaitoisen työvoiman saatavuus.**

Mitkä asiat vaikuttavat Kuortaneen elinkeinoelämän menestykseen?

- Talouden suhdanteet
- Hyvät peruspalvelut ja ihmisten arjen sujuvuus
- Yritysten erilaistuminen ja ajatusten vaihtuminen
- Yritysten riskinottokyky
- Kunnan asukasmäärä
- Työvoiman saatavuus
- Liikenneyhteydet, kt 66 & vt 18
- Tiedonvälitys ja viestintä
- Yrittäjien tukiverkoston vahvuus
- Yritysten kyky tehdä tulosta
- Yritysten halu kasvaa
- Rohkeus
- Väestön ikärakenne
- Yrittäjämönteinen ilmapiiri
- Positiivisuuden kulttuuri
- Kyky tarttua oikeisiin tilaisuuksiin
- Seinäjoen ja Kuortaneen koettu välimatka

Nelikenttäanalyysi Kuortaneesta yritysten toimintaympäristönä

Keskeisten toimialojen tarkastelussa toistuvasti esille tulleet seikat on koottu Kuortanetta yritysten toimintaympäristönä koskevaksi nelikentäksi. Siinä esiteltyjä sisäisiä vahvuuksia ja heikkouksia sekä ulkoisia mahdollisuuksia ja uhkia on pyritty täydentämään vielä muiden toimialojen vastaavilla tiedoilla. Nelikenttä perustuu elinkeinostrategiaa varten kerättyyn tilastoaineistoon ja yrittäjiltä saatuun palautteeseen.

Sisäiset vahvuudet

- alhainen työttömyys ja yrittäjämysteinen ilmapiiri
- keskeinen sijainti hyvien liikenneyhteyksien varrella ja maakuntakeskuksen kupeessa
- maaseutukunnaksi vahva teollisen kulttuurin perinne
- urheiluopiston tuoma vahva vaikutus aluetalouteen ja kulttuuriin
- monipuoliset sijoittumismahdollisuudet yrityksille
- laadukkaat kuntapalvelut ja toiminnan ketteryys
- suunnitelmallinen ja määrätietoinen maankäyttö

Sisäiset heikkoudet

- nuorten poismuutto
- varsin kapea palvelusektori
- toimitilojen (hallit) puute
- matala jalostusaste
- yrittäjien liiketoimintaosaamisen puutteet
- kansallista keskiarvoa alhaisempi yhteisöveron tuotto ja matalammat verotulot asukasta kohden

Ulkoiset mahdollisuudet

- resurssit vastata yritysten sijoittumis- ja kasvutarpeisiin
- metalliteollisuusklusterin hyödyntämätön potentiaali
- urheiluopiston kehittymisen mukana tulevat uudet yritysinnovaatiot, sekä työ- ja opiskelumahdollisuudet
- matkailupotentiaali
- Koulutetun työvoiman saatavuus

Ulkoiset uhat

- Seudun väestönkasvun pysähtyminen
- Uusi talouskriisi, hidas talouskasvu ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuus
- kiinteistöjen ja vakuuksien arvot laskevat
- Yrittäjien korkea keski-ikä ja vaikeus saada uusia nuoria yrittäjiä

Kunnan harjoittama elinkeinopolitiikka

Kuortaneen kuntastrategiassa oli valtuustokaudelle 2017 –2021 määritelty elinkeinojen kehittämisen tavoitteeksi työpaikat, viestintä, aktiivinen ja vuorovaikutteinen yhteistyö yritysten ja kunnan välillä, yritysten liiketoimintaosaamisen lisääminen, Maanhankinta ja kaavoitus yritystoiminnan tarpeisiin. Kuortaneen alueella toimivien yritysten elinvoimaisuuden suurimmiksi haasteiksi on noussut ammattitaitoisen työvoiman saatavuus.

Kuortaneella yritysten tontti- ja toimitilatarjonta on varsin niukkaa. Kunnan omistamien toimitilojen käyttöaste on lähellä 100% ja tonttimaata yritysten tarpeisiin on asemakaavoitettu jonkun verran uusien tonttien tarjonnan ollessa useampien hehtaarien luokkaa. Strategiassa kilpailukyvyn kannalta nähdään tärkeänä, että Kuortane kykenee vastaamaan myös sijoittuvien yritysten vaatimuksiin toimitilojen ja tonttien osalta. Korkealle, hallinostureilla varustelluille halleille on ollut kohtuullisesti kysyntää.

Viestinnän ammattitaitoinen toteuttaminen mahdollistaa paremmat edellytykset kehittää yhteistyötä yritysten kanssa. Kunnan elinkeinotoiminnan rooli tiedonvälittäjänä, koulutustarpeiden organisoijana ja kehittämistoimenpiteiden edistäjänä vahvistuu. Aloittaville ja aloittaneille yrityksille kohdennetaan lisäksi erillisiä liiketoimintaan liittyviä koulutustoimenpiteitä. Alueelliset yhteistyöverkostot tukevat kunnan elinkeinopalvelua.

Työpaikkojen kehitys nähdään strategiassa tärkeänä. Viime valtuustokaudella (212-2017) työpaikkojen määrä laski ensin alle 1300, mutta vuonna 2016 tapahtuneen nousun seurauksena nousi noin 1330:een. Tämä työpaikkojen määrän nousu oli ensimmäinen vuoden 2008 alkaneen finanssikriisin jälkeen. Työpaikkatietoa ei vuodelta 2017 tai 2018 ole vielä käytettävissä. (Tilastokeskus 2019. Työssäkäyntitilasto).

Kuortaneen elinkeinostrategian painopisteet

1. (Metalli)teollisuuden kehityksen turvaaminen

- työvoima, kasvu, logistiikka

2. Urheiluopiston läsnäolon maksimaalinen hyödyntäminen

- markkinoinnissa, matkailussa, palveluissa ja
uudessa yritystoiminnassa

3. Yrittäjien liiketoimintaosaamisen ja digitaalisten valmiuksien kehittäminen

4. Kuntabrändin kehittäminen ja esilläpito, sekä edunvalvontatyö

5. Tiivis yhteydenpito yrittäjäjärjestöihin ja yrityskenttään

6. Mikro- ja maatalousyritysten toimintaedellytysten kehittäminen ja uusien yritysten syntymisen edesauttaminen.

Tavoitteiden tarkempi erittely ja toimenpiteet

1. (Metalli)teollisuuden kehityksen turvaaminen: *työvoima, kasvu, logistiikka*

- Yrityskentän tunteminen ja hyvä yhteistyö.
→ yrityskäynnit
- Yritysten kansainvälistymisen tuki ja apu työperäisen maahanmuuton osalta
→ kielikoulutusta, mahdollisuuksia
- Tuetaan yritysten kasvua, kehittymistä ja investointeja mm.hanketyön kautta. Tavoitteena työpaikkamäärän positiivinen kehitys, jalostusasteen kasvu ja toimihenkilötason työvoiman lisääntyminen
- Edunvalvontatyö pääväylien talvikunnossapidon osalta ja edullisten liikenneinvestointien kehittämiseksi

2. Urheiluopiston läsnäolon maksimaalinen hyödyntäminen: *markkinoinnissa, matkailussa, palveluissa ja uudessa yritystoiminnassa*

- Säännöllinen yhteydenpito opiston toimijoiden kanssa
- Urheiluopiston näkyminen kunnan viestinnässä ja markkinoinnissa
- Yhteiset hankkeet opiston kanssa uusien koulutus-, ja liiketoimintamahdollisuuksien synnyttämiseksi opiston läsnäolon mahdollistamana
- Opiston tarjoamien palveluiden hyödyntäminen täydentämään kunnan omaa palvelutuotantoa
- Liikunnan, urheilun ja hyvinvoinnin teemojen painottaminen markkinoinnissa, matkailussa ja uudessa yritystoiminnassa

3. Yrittäjien liiketoimintaosaamisen ja digitaalisten valmiuksien kehittäminen

- Apu erityisesti pienille (maaseutu)yrityksille
→ koulutusten järjestäminen ja konsultointi
→ ideoita ja ärsykeitä
- Koulutusilaisuuksien järjestäminen tarvittaessa
- Yritysten kansainvälistymisen tuki ja apu kannattavuuden kehittämiseksi
→ kielikoulutusta, mahdollisuuksia

4. Kuntabrändin kehittäminen ja esilläpito, sekä edunvalvontatyö

- Yhteydenpitoa kunnan rajojen ulkopuolelle, sidosryhmien kokonaisuuksien koossapito
- Aktiivinen viestintä ja brändityö
 - tiedottamista yrityksiin
 - oman "kilven kiillottaminen" ulospäin

5. Tiivis yhteydenpito sekä yrittäjäjärjestöihin että yrityskenttään

- Yrityskentän tunteminen ja hyvä yhteistyö.
 - yrityskäynnit
- Kunnan pienhankintojen kehittäminen yhdessä alueen yrittäjien kanssa
- Palvelukontakteja yrityksille 50 kpl/vuosi
- Yrityskannan määrällinen kehittyminen
- Yhteisöveron kehityksen seuraaminen
- Työpaikkamäärän kehitys
- Pyritään edistämään monialaisten yrityspalveluiden saatavuutta paikallisesti
- MTK:n, Yrittäjien ja Kauppakamarin edustus elinkeinotoimikunnassa
- Suomen Yrittäjien ELPO-mittariston ottaminen mukaan yrittäjäystävällisyyden mittaamiseen. Tavoitteena 30 vastausta Kuortaneelta ja palkintosija pienten kuntien sarjassa
- Kuortanes-kyselyn lähettäminen vuorovuosina yrittäjille jossa kysytään elinkeinotoimen onnistumista ja resurssien kohdentamista
- "Työllistävien teollisuusyrityksen" teemaryhmän perustaminen, tapaaminen väh. 1 kertaa/vuosi

6. Mikro- ja maatalousyritysten toimintaedellytysten kehittäminen ja uusien yritysten syntymisen edesauttaminen

- Apu erityisesti pienille yrityksille
 - koulutusten järjestäminen ja konsultointi
 - ideoita ja ärsykeitä yritystapaamisilla
- Myynnin, markkinoinnin, digitalisaation ja liiketoiminnan koulutuksen järjestäminen pienellä omavastuulla 3kpl/vuosi
- Selvitetään edellytykset tarjota yhteisöllisiä ja ajanmukaiset vaatimukset täyttäviä pienyrittäjätiloja mikroyrityksille ja etäyrittäjille
- Kirjanpito- ja palveluiden tarjoaminen palvelusetelinä aloittavalle yrittäjälle (max 200€/yritys)
- Aloittavan yrittäjän/ Paikkakunnalle siirtyvän yrittäjän tervetuloa-paketin luominen ja lähettämisestä huolehtiminen

